

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Diyarbakır'ın teknoloji üretim kapasitesi, AR-GE ve inovasyon altyapısı, yüksek katma değerli üretim potansiyeli, teknoloji girişimciliği, üniversite-sanayi işbirliği mekanizmaları ve teknoloji tabanlı kalkınma olanaklarının bütüncül biçimde değerlendirilmesi ihtiyacı giderek daha görünür hale gelmektedir. Son yıllarda kentte yazılım, bilişim ve teknoloji alanlarında faaliyet gösteren girişimlerin ortaya çıkmasına, teknoloji ihracatı yapan şirketlerin gelişmesine ve sanayi altyapısındaki büyümeye rağmen Diyarbakır'ın teknoloji ekosistemi, AR-GE kapasitesi, nitelikli istihdam olanakları, patent üretimi, teknoloji tabanlı ihracatı ve geleceğe dönük potansiyelleri yeterince incelenmemektedir. Diyarbakır'ın teknoloji kapasitesinin, mevcut sorunlarının, gelişim olanaklarının ve teknoloji temelli bölgesel kalkınma imkanlarının araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Diyarbakır uzun yıllar boyunca ağırlıklı olarak tarım, tekstil, gıda ve emek yoğun üretim alanlarıyla anılmış; sanayi gelişimi büyük ölçüde düşük ve orta teknoloji düzeyindeki sektörler üzerinden ilerlemiştir. Buna karşın son yıllarda kentte teknoloji girişimciliği, yazılım üretimi, dijital hizmetler, AR-GE faaliyetleri ve teknoloji ihracatı alanlarında dikkat çekici gelişmeler yaşanmaktadır. Bu gelişmeler, Diyarbakır'ın yalnızca geleneksel üretim alanlarında değil yazılım, yapay zeka, medikal teknoloji, tarım teknolojileri, dijital üretim ve yenilikçi girişimcilik alanlarında da önemli bir potansiyel taşıdığını göstermektedir.

Dicle Üniversitesi bünyesinde faaliyet gösteren Dicle Teknokent'in yüzde 100 doluluk oranına ulaştığı, bünyesinde yaklaşık 80 firmanın faaliyet yürüttüğü ve yaklaşık 500 kişilik istihdam yarattığı belirtilmektedir. Teknokent bünyesinde bilişim, yazılım, enerji, medikal elektronik, kimya ve tarım teknolojileri alanlarında çalışmalar yürütülmektedir. Bazı firmaların ABD, İngiltere, Almanya, Avustralya, Hindistan ve Çin dahil 70'ten fazla ülkeye yazılım ihracatı gerçekleştirdiği ifade edilmektedir. Mevcut kapasitenin dolduğu ve ikinci bir teknokent ihtiyacının ortaya çıktığı da kamuoyuna yansımaktadır.

Öte yandan Diyarbakır Organize Sanayi Bölgesi son yıllarda önemli bir büyüme göstermiştir. Organize sanayi bölgesinde faaliyet gösteren firma sayısının 269'dan 370'e, istihdamın yaklaşık 14 binden 23 bine yükseldiği, OSB alanının ise 1.147 hektara ulaştığı ifade edilmektedir. Bununla birlikte üretim yapısında gıda, tekstil, plastik, metal, mobilya ve inşaat malzemeleri sektörlerinin ağırlıkta olduğu görülmektedir. Bu durum, sanayi büyümesi ile yüksek katma değerli teknoloji üretimi arasındaki dönüşüm ihtiyacını ortaya koymaktadır.

Diyarbakır'da mevcut OSB'nin yanı sıra Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi, Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi ve yeni yatırım alanlarının planlanması, kentin üretim altyapısının büyüdüğünü göstermektedir. Ancak bu büyümenin teknoloji odaklı üretime, AR-GE yatırımlarına ve yenilikçi girişimcilik ekosistemine ne ölçüde yansıtıldığına ilişkin bütünlüklü veriler kamuoyuna yeterince yansımamaktadır.

Yaklaşık iki milyona yaklaşan nüfusu ve yüksek genç nüfus oranıyla Diyarbakır, teknoloji tabanlı kalkınma açısından önemli bir demografik avantaja sahiptir. Buna rağmen kentin patent ve faydalı model üretimi, teknoloji tabanlı ihracat kapasitesi, üniversite-sanayi işbirliği mekanizmaları, teknoloji girişimciliği, nitelikli iş gücü hareketliliği ve beyin göçüne ilişkin kapsamlı değerlendirmeler sınırlı kalmaktadır. Özellikle genç nüfusun istihdam olanaklarının artırılması ve nitelikli iş gücünün kentte tutulabilmesi bakımından teknoloji temelli kalkınma stratejileri kritik öneme sahiptir. Teknoloji temelli kalkınma yalnızca ekonomik büyüme meselesi değildir. Aynı zamanda genç işsizliğinin azaltılması, nitelikli istihdamın artırılması, üniversite-sanayi işbirliğinin güçlendirilmesi, beyin göçünün önlenmesi ve bölgesel kalkınma farklarının azaltılması bakımından da stratejik önem taşımaktadır.

Diyarbakır'ın sahip olduğu genç nüfus, üniversite altyapısı, üretim kapasitesi ve girişimcilik potansiyeli dikkate alındığında kentin teknoloji ekosisteminin, AR-GE altyapısının, yüksek katma değerli üretim kapasitesinin, teknoloji ihracatının ve geleceğe dönük kalkınma olanaklarının bütün yönleriyle araştırılması, mevcut sorunların tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması gerekli hale gelmiştir.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	-----		
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	